

RESTAURAREA UNUI VAS CERAMIC APARTINÂND CULTURII WIETENBERG

În urma campaniei arheologice de săpături din vara lui 2003 de la Merești, conduse de d-na arheolog dr. Viorica Crișan, au fost descoperite un număr mare de fragmente ceramice, care au intrat imediat în atenția Laboratorului zonal de restaurare al Muzeului Național de Istorie a Transilvaniei din Cluj-Napoca.

Sortarea materialului și analiza fragmentelor ceramice a dus la identificarea unui număr de 13 fragmente (pl. I, fig. 1) aparținând aceluiași vas, confecționat din pastă de bună calitate, identificat de specialiști drept ceramică din epoca bronzului, cultura Wietenberg, faza a II-a. Vasul prezenta urme de ardere secundară, fapt vizibil mai ales în diferența de nuanțe a fragmentelor, colorate în galben-brun sau negru. Păstrarea ceramicii în pământ vreme de sute de ani o poate deteriora grav întrucât sărurile care ajung în ceramică din sol formează, prin uscare, o pojghiță solidă de cristale care provoacă fenomenul de descuamare a stratului exterior al vasului. Analiza atentă a fragmentelor ceramice a dus la concluzia că starea de conservare a fragmentelor ceramice era relativ bună și nu prezentau depuneri cristaline. S-a trecut la executarea operațiilor de conservare-restaurare a fragmentelor ceramice. Mai întâi s-a efectuat o curățire prealabilă prin scufundarea fragmentelor ceramice în apă pentru spălarea resturilor de pământ și a impurităților. Această operațiune a fost repetată de mai multe ori până la îndepărtarea tuturor impurităților solubile în apă, după care s-a trecut la curățirea mecanică umedă cu o pensulă fină urmată de clătirea finală a fragmentelor și uscarea acestora, vreme de câteva zile, la temperatura camerei.

Consolidarea fragmentelor ceramice era absolut necesară înaintea începerii procesului de restaurare propriu-zisă și în acest scop s-a efectuat impregnarea acestora în soluție diluată 1/5 de nitrolac (1 nitrolac la 5 nitrodiluant).

Pe baza decorului, a formei și a grosimii acestora, am aranjat fragmentele ceramice în vederea reîntregirii vasului, desenul decorativ dovedindu-se extrem de util în această etapă de lucru. Reîntregirea propriu-zisă a constat în lipirea fragmentelor ceramice cu ajutorul unui adeziv transparent fără plastifiant, tip aracet.

Lipsa tuturor fragmentelor ceramice a făcut ca vasul rezultat să constituie doar 70% din întreg (pl. I, fig. 2), iar reconstituirea vasului s-a dovedit a fi necesară. Ca urmare, am executat un model negativ, un mular de lut al părților lipsă, pe care l-am fixat prin presare ușoară în interiorul vasului și am turnat, dinspre exterior, ghips pentru refacerea vasului.

Finisarea vasului a fost executată în mai multe etape: mai întâi am procedat la îndepărtarea surplusului de ghips rezultat în urma turnării cu ajutorul bisturiului chirurgical, apoi am trecut la modelarea ghipsului cu ajutorul unei raclete de tip „S” iar la urmă am executat finisarea vasului reconstituit (pl. II, fig. 1) cu ajutorul glas-papierului de diferite granulații și al plasei de sârmă fină.

Refacerea decorului a constituit etapa imediat următoare a restaurării. Ornamentația vasului consta din elemente geometrice realizate prin incizie: romburi întretăiate, alcătuind o bandă hașurată în rețea dispusă pe buza vasului, iar în partea superioară a străchinii dintr-o friză formată din S-uri duble, spirale cu capetele contopite realizate din fascicule incizate, friză mărginită la ambele capete de un chenar dublu de cercuri mici, două șiruri de impresiuni circulare succesive dispuse în benzi incizate. Pe alocuri desenul era ranforsat de un pigment alb care indica limpede faptul că ornamentația originală era reliefată prin culoarea albă aplicată prin incrustare în interiorul inciziilor decorative. Pentru realizarea acestui brâu decorativ am copiat modelul ornamental cu ajutorul hârtiei de calc, l-am schițat în creion și apoi am trecut la executarea modelului decorativ cu ajutorul ansei chirurgicale, a compasului și a bisturiului. Odată refăcut decorul incizat am redat aspectul inițial al vasului prin aplicarea unor pigmenți albi reversibili (culori tip tempera) cu ajutorul unei pensule extrem de subțire în interiorul decorului incizat. Pentru integrarea cromatică a părților restaurate am folosit nuanțe de pământ combinând o vastă gamă de culori acrilice (reversibile) tip *apa color*.

Pentru conservarea finală am recurs la impregnarea vasului cu soluție diluată 1/5 de nitrolac. Dimensiunile vasului după restaurare (pl. II, fig. 2, 3) sunt $D = 21$ cm $h = 8,5$ cm. Astfel, un valoros artefact, un vas ceramic de o eleganță remarcabilă a fost redat patrimoniului muzeal.

BIBLIOGRAFIE:

- N. Boroffka, *Die Wietenberg Kultur*, Bonn, 1994;
 M. Rotea, *Cultura Wietenberg*, teză de doctorat, București, 1999;
 M. Rotea, M. Wittenberger, *The Ritual Complex of the Wietenberg Culture*, în *ActaMN*, 36/1, 1999, p.7-29.

LA RESTAURATION D'UNE CASSEROLLE DE L'AGE DU BRONZE

Résumé

L'ouvrage présente la restauration d'un vase en céramique de l'âge du bronze, appartenant à la culture de Wietenberg, pièce découverte en 2003 à Merești. En présentant les endommagements que les fragments céramiques ont soufferts, on passe à la description des opérations de la restauration, exécutée au Laboratoire du Musée d'Histoire de la Transylvanie.

fig.1

fig.2

Pl. I. Fig.1. Fragmentele ceramice descoperite la Merești; Fig.2. Vasul ceramic după reîntregire.

fig.1

fig.2

fig.3

Pl. II. Fig.1. Vasul ceramic după reconstituire; Fig.2-3. Vasul după restaurare.